

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Poznaniu

LPO.410.013.04.2015
P/15/041

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli

P/15/041 – Wykorzystanie broni przez wybrane służby i straże oraz nadzór organów państwa nad jej reglamentacją.

Jednostka
przeprowadzająca
kontrolę

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu

Maciej Sterczała, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 95165 z 21 maja 2015 r.

(dowód: akta kontroli str. 1-2)

Jednostka
kontrolowana

Komenda Wojewódzka Policji w Poznaniu (KWP lub Komenda Wojewódzka),
ul. Kochanowskiego 2a, 60-844 Poznań.

Kierownik jednostki
kontrolowanej

Wielkopolskim Komendantem Wojewódzkim Policji jest od dnia 12 lipca 2013 r.
insp. dr Rafał Batkowski (Komendant Wojewódzki).

(dowód: akta kontroli str.)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości¹, działania Komendanta Wojewódzkiego w zakresie wykorzystania broni przez Policję oraz nadzoru nad jej reglamentacją w okresie objętym kontrolą².

Uzasadnienie
oceny ogólnej

Powyższą ocenę uzasadnia:

- terminowe opracowanie zbiorczych należności uzbrojenia i sprzętu techniczno-bojowego dla jednostki i funkcjonariuszy,
- przydzielanie broni policjantom zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami,
- zapewnienie policjantom przydzielonej im broni palnej w stopniu zgodnym z obowiązującym normatywem,
- podejmowanie przez Komendanta Wojewódzkiego działań w celu pozyskania własnych strzelnic,
- wysoki poziom wyszkolenia strzeleckiego policjantów,
- właściwe użycie i wykorzystanie broni przez policjantów,
- zapewnienie właściwych warunków przechowywania broni przydzielonej policjantom w pomieszczeniach Komendy i nadzorowanie jej stanu,
- zapewnienie zamieszczania rzetelnych danych w rejestrze BRONŃ, właściwe prowadzenie spraw dotyczących odmowy wydania pozwolenia na broń oraz prowadzenie kontroli służb, straży i przedsiębiorców posiadających broń palną.

Stwierdzone nieprawidłowości polegały m.in. na:

- dopuszczeniu do prowadzenia szkoleń strzeleckich policjantów garnizonu wielkopolskiego na należącej do KWP strzelnicy w Ludwinie k. Pleszewa, która w 2010 r., ze względu na niespełnianie wymagań technicznych, została przekazana w użytkowanie stowarzyszeniu Liga Obrony Kraju (LOK),

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

² Lata: 2014–2015 (I półrocze).

- niezapewnieniu policjantom realizującym szkolenie strzeleckie właściwych warunków bezpieczeństwa na wynajętej od Polskiego Związku Łowieckiego (PZŁ) strzelnicy „Lizawka”,
- dopuszczeniu do wydania w 2014 r. przez Komendanta Miejskiej Policji w Koninie atestu strzelnicy, pomimo nieprzeprowadzenia przez uprawnioną osobę sprawdzenia stanu wybranych elementów obiektu,
- opóźnionym wszczynaniu postępowań w sprawach cofnięcia pozwolenia na broń z powodu nieprzedłożenia przez osobę posiadającą pozwolenie na broń, aktualnych orzeczeń lekarskich i psychologicznych,
- nieprowadzeniu przez niektóre wydziały KWP książek nadzoru nad bronią palną,
- dopuszczeniu do przechowywania przez niektórych policjantów broni służbowej w miejscu zamieszkania, pomimo nieuzyskania na to zgody Komendanta Wojewódzkiego,
- niewywiązywaniu się przez niektórych policjantów z obowiązku przeprowadzania wymaganych przeglądów technicznych przydzielonej broni,
- dopuszczeniu do realizowania przez jednostki organizacyjne KWP obowiązku porównywania zgodności własnej ewidencji stanu sprzętu uzbrojenia z ewidencją Komendy, z niewłaściwą częstotliwością.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Wyposażenie policjantów KWP w sprzęt uzbrojenia.

Opis stanu
faktycznego

Komenda Wojewódzka realizuje zadania m.in. na podstawie ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji³ (ustawa o Policji) oraz Zarządzenia nr 1041 Komendanta Głównego Policji z dnia 28 września 2007 r. w sprawie organizacji i zakresu działania komend, komisariatów i innych jednostek organizacyjnych Policji⁴. Zgodnie z art. 6 ust. 2 ustawy o Policji, KWP jest jednostką Policji właściwą na obszarze województwa wielkopolskiego.

Normatywy wyposażenia indywidualnego policjanta oraz m.in. normy wyposażenia komórek organizacyjnych KWP, Komendant Główny Policji uregulował niejawnym zarządzeniem nr Z-141/2012⁵.

Szczegółowe zasady przydzielania broni palnej funkcjonariuszom Policji, wydawania jej do celów szkoleniowych, posiadania, utrzymania i przechowywania broni palnej oraz postępowania w przypadku jej utraty, postępowania w przypadku wywozu za granicę oraz nadzoru nad postępowaniem z przydzieloną do celów służbowych bronią palną, Komendant Główny Policji określił zarządzeniem nr 852 z dnia 20 lipca 2011 r.⁶ w sprawie zasad przyznawania i użytkowania broni palnej przez policjantów (zarządzenie nr 852 KGP). Zgodnie z § 3 ust. 1 tego zarządzenia, broń palną indywidualną przydziela się wszystkim policjantom, którzy uzyskali kwalifikacje zawodowe podstawowe oraz zaliczyli sprawdzenie wiedzy nt. budowy i zasad funkcjonowania danego rodzaju broni palnej oraz warunków bezpieczeństwa posługiwania się tą bronią. W KWP, regulacje dotyczące trybu sprawdzenia wiedzy w przywołanym zakresie, zostały określone w decyzjach Komendanta Wojewódzkiego w sprawie szczegółowego sposobu przechowywania broni palnej krótkiej⁷.

³ j.t. Dz. U. z 2015 r., poz. 355 ze zm.

⁴ Dz. Urz. KGP z 2013 r., poz. 50 ze zm.

⁵ Zarządzenie nr Z-141/2012 KGP z dnia 28 grudnia 2012 r. w sprawie norm wyposażenia jednostek i komórek organizacyjnych Policji oraz policjantów w uzbrojenie oraz sprzęt techniczno-bojowy.

⁶ Dz. Urz. KGP, Nr 6, poz. 38.

⁷ Decyzja Nr 33/2014 z dnia 23 stycznia 2014 r. oraz Decyzja Nr 148/2015 z dnia 23 kwietnia 2015 r.

Sporządzone w KWP, na podstawie § 2 ww. zarządzenia nr Z-141/2012, zbiorcze należności uzbrojenia i sprzętu techniczno-bojowego (należności uzbrojenia), zostały przekazane do Biura Logistyki Policji Komendy Głównej Policji (BLP KGP) w dniu 2 grudnia 2013 r.⁸

Według stanu na dzień 1 lipca 2015 r., w garnizonie wielkopolskim służbę pełniło ogółem 7.991 policjantów: 1.450 policjantów w KWPI 6.541 policjantów w komendach miejskich i powiatowych.

(dowód: akta kontroli str. 637)

W KWP znajdowała się broń palna (z wyłączeniem pistoletów maszynowych, karabinków automatycznych i strzelb gładkolufowych), pałki, kajdanki szczękowe i jednorazowe oraz ręczne miotacze gazu, w ilości zgodnej z określoną w należnościach.

(dowód: akta kontroli str. 636)

W przypadku 15 losowo wybranych policjantów⁹ pełniących służbę w Komendzie Wojewódzkiej ustalono, że broń służbowa była im przyznawana na zasadach obowiązujących w momencie przydzielania broni. Podstawą wejścia przez policjantów w posiadanie broni służbowej, był wniosek przełożonego, w którym stwierdzano, że funkcjonariusz spełnia wymogi warunkujące przydzielenie mu broni służbowej. Spełnianie przez osoby ubiegające się do służby w Policji wymagań w zakresie predyspozycji psychologicznych do pełnienia takiej służby, było przedmiotem szczegółowej oceny w tym zakresie, poprzedzonej przeprowadzeniem udokumentowanego badania uwzględniającego wyniki testu psychologicznego.

(dowód: akta kontroli str. 677-867, 916-920)

W związku z wejściem w życie z dniem 8 stycznia 2015 r. zarządzenia nr 73 Komendanta Głównego Policji z dnia 31 grudnia 2014 r. w sprawie ustalenia wzorów i typów uzbrojenia Policji¹⁰, Komendant Wojewódzki pismem z dnia 12 marca 2015 r.¹¹, polecił komendantom i naczelnikom podległych jednostek i komórek organizacyjnych KWP, niezwłoczne wycofanie jednostek broni niewyszczególnionych w tym zarządzeniu. Naczelnik Wydziału Zaopatrzenia KWP (WZ), pismem z dnia 20 kwietnia 2015 r.¹² zwróciła się do naczelnika Wydziału Koordynacji Gospodarki Uzbrojeniem i Techniką Policijną Biura Logistyki Policji KGP (WKGUiTP BLP KGP) o zajęcie stanowiska odnośnie możliwości wykorzystania uzbrojenia i amunicji niewymienionych w ww. Zarządzeniu¹³, dla celów dydaktycznych, laboratoryjnych i pokazowych. W odpowiedzi, udzielonej pismem z dnia 6 sierpnia 2015 r., poinformowano, że uzbrojenie nieujęte w ww. Zarządzeniu, nie może być wykorzystywane przez policjantów.

(dowód: akta kontroli str. 77-84)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

NIK zwraca uwagę, że według stanu na dzień 30 czerwca 2015 r., wyposażenie policjantów pełniących służbę w Komendzie w paralizatory elektryczne, pistolety maszynowe i karabinki automatyczne oraz strzelby gładkolufowe, w relacji do należności w tym zakresie, wynosiło odpowiednio: 9,8%¹⁴, 48,8%¹⁵ oraz 45,6%¹⁶.

⁸ Pismo L.dz. IŻ-Z-887/2013.

⁹ W tym pięciu policjantów z pionu prewencji, pięciu z pionu kryminalnego i pięciu z pionu wspomagającego.

¹⁰ Dz. Urz. KGP z 2015 r., poz. 2.

¹¹ nr L.dz.Za-U-JPG-2352-9/15.

¹² Nr L.dz.Za-U-JPG-2352-9/15.

¹³ Przykładowo: pistolety wz. 33 TT, pistolety maszynowe PM-63, karabinki kbks wz. 48.

¹⁴ Paralizatory.

¹⁵ Pistolety maszynowe i karabinki automatyczne.

¹⁶ Strzelby gładkolufowe.

W złożonych wyjaśnieniach, naczelnik WZ KWP podała, że aktualne wyposażenie Komendy w pistolety maszynowe oraz karabinki automatyczne, pomimo stosunkowo niskiego wskaźnika stanu w stosunku do należności, jest wystarczające dla prawidłowej realizacji zadań. Niski stan wyposażenia policjantów w paralizatory, wynika natomiast z wysokich kosztów zakupu tego, nowego rodzaju sprzętu (wprowadzonego do Policji dopiero w 2013 r.), przekazywanego, podobnie jak pistolety maszynowe i strzelby, z dostaw centralnych KGP¹⁷. Na rok 2014 KWP zgłosiła do KGP zapotrzebowanie na 65 szt. paralizatorów, z czego łącznie zrealizowana została dostawa 22 urządzeń. W związku z ograniczonym zakresem dostaw centralnych, w celu podwyższenia stanu wyposażenia, w 2014 r. Komenda Wojewódzka, zakupiła 18 paralizatorów łącznie za kwotę w wysokości 148,4 tys. zł. W 2015 r. Komendant Wojewódzki zgłosił do KGP zapotrzebowanie m.in. na dostawę 30 paralizatorów elektrycznych.

(dowód: akta kontroli str. 641-643, 644-645)

W ocenie NIK, brak wystarczającego wyposażenia policjantów KWP w paralizatory elektryczne, ograniczał możliwość zastosowania ich jako środka przymusu bezpośredniego o mniejszej dolegliwości niż broń palna.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym obszarze.

Ocena cząstkowa

Opis stanu
faktycznego

2. System szkolenia strzeleckiego oraz stan bazy szkoleniowej.

2.1. System szkolenia strzeleckiego

Zakres strzelań programowych i sprawdzianów strzeleckich w garnizonie wielkopolskim Policji na lata 2014-2015, został określony instrukcjami Komendanta Wojewódzkiego w sprawie przeprowadzenia strzelań programowych oraz trybu i organizacji sprawdzianów strzeleckich w jednostkach organizacyjnych Policji województwa wielkopolskiego: z dnia 13 stycznia 2014 (na 2014 r.) oraz z dnia 23 grudnia 2014 r. (na 2015 r.). Instrukcje te wydano na podstawie wytycznych dyrektora Gabinetu Komendanta Głównego Policji (GKGP) w sprawie określenia zakresu, zasad i przebiegu szkolenia strzeleckiego oraz trybu i organizacji sprawdzianów strzeleckich¹⁸.

Zgodnie z przywołanymi instrukcjami, należało przeprowadzić następujące strzelania z broni palnej krótkiej:

- w 2014 r. – 1) dla policjantów wszystkich służb poza wspomagającą: w I półroczu strzelania: szybkie nr 12¹⁹, dynamiczne nr 20 i sytuacyjne nr 31, w II półroczu strzelania: szybkie nr 12 i dynamiczne nr 20; 2) dla policjantów służby wspomagającej: w I półroczu strzelania: szybkie nr 12, sytuacyjne nr 31, w II półroczu: strzelanie dynamiczne nr 20,

- w 2015 r. – dla policjantów wszystkich służb w I i II półroczu strzelania: szybkie nr 10, dynamiczne nr 21 i sytuacyjne nr 25.

Zgodnie z przywołanymi instrukcjami, Komendant Wojewódzki dopuścił prowadzenie innych rodzajów strzelań programowych z broni palnej krótkiej przy uwzględnieniu poziomu wykształconych u policjantów umiejętności strzeleckich oraz rozpoznanych w tym zakresie potrzeb szkoleniowych. Komendant Wojewódzki wyznaczył jako osoby odpowiedzialne za organizację szkolenia strzeleckiego i sprawdzianów strzeleckich: komendantów miejskich i powiatowych Policji, dowódcę Oddziału Prewencji Policji w Poznaniu (OPP), dowódcę Samodzielnego

¹⁷ Koszt paralizatora wynosi od 8.240 do 13.912 zł, a koszt kartridży od 230 do 260 zł za sztukę.

¹⁸ Wytyczne nr 1 dyrektora GKGP z dnia 28 listopada 2013 r. – na rok 2014 oraz wytyczne nr 2 dyrektora GKGP z dnia 26 listopada 2014 r. – na rok 2015.

¹⁹ Numeracja strzelań wg numeracji określonej w decyzji nr 713 KGP z dnia 30 grudnia 2005 r. w sprawie szkolenia strzeleckiego policjantów.

Pododdziału Antyterrorystycznego Policji w Poznaniu (SPAP) oraz naczelnika Wydziału Kadr i Szkolenia KWP (WKiS) – w zakresie komórek organizacyjnych KWP i Komisariatu Wodnego Policji.

(dowód: akta kontroli str. 438-449)

Zgodnie ze „Sprawozdaniem z przeprowadzonych strzelań programowych i sprawdzianów z broni palnej...”²⁰, w 2014 roku przeprowadzono wszystkie rodzaje strzelań programowych i sprawdzianów strzeleckich wymienione w przywołanych wyżej wytycznych i instrukcjach. Frekwencja policjantów na zajęciach szkolenia strzeleckiego była zróżnicowana i wynosiła: dla strzelań programowych od 33,23% (strzelanie nr 3 z Ręcznej Wyrzutni Gazu Łzawiącego) do 81,11% (strzelanie nr 12 z broni krótkiej) oraz dla sprawdzianów strzeleckich od 65,58% (strzelanie z karabinka AKMS) do 79,98% (strzelanie nr 31 z broni krótkiej). Średnia frekwencja policjantów dla strzelań programowych: z broni krótkiej wyniosła 78,27%, z pistoletu maszynowego – 57,27%, z broni gładkolufowej – 53,58%. Odsetek zaliczeń strzelań programowych był wysoki i wynosił: od 90,24% w przypadku strzelania nr 20 z broni krótkiej, do 100% w przypadku 9 spośród 13 rodzajów strzelań/rzutów²¹. Stwierdzono wysoki odsetek zaliczeń sprawdzianów strzeleckich w 2014 r., który wyniósł: 94,46% dla strzelania z broni krótkiej nr 31, 99,68% dla strzelania nr 4 z pistoletu maszynowego, 100% dla strzelania z broni gładkolufowej oraz 99,77% dla strzelania z karabinka AKMS.

(dowód: akta kontroli str. 425)

W przywołanym sprawozdaniu, Komendant Wojewódzki zwrócił uwagę na główne problemy związane z realizacją obowiązkowych strzelań programowych i sprawdzianów strzeleckich, w tym zbyt niski, w stosunku do potrzeb poziom zabezpieczenia przez KGP amunicji 9x19 mm Parabellum (na poziomie 44%) i niewystarczającą liczbę instruktorów strzeleckich, których zakres obowiązków służbowych kolidował z planem doskonalenia zawodowego. Komendant Wojewódzki wskazał również, że „problemy z zaliczeniem strzelań ma coraz liczniejsza grupa policjantów, a brak nowoczesnej bazy szkoleniowej – strzelnic, przekłada się na coraz niższy poziom wyszkolenia strzeleckiego. Realizowanie zajęć w obowiązującym zakresie wpływa tylko na zachowanie poprawnego poziomu umiejętności posługiwania się bronią palną przez policjantów. W trakcie realizacji programowych strzelań w KWP, przeprowadzono 179 strzelań poprawkowych.”

(dowód: akta kontroli str. 427)

Opis stanu
faktycznego

2.2. Baza szkolenia strzeleckiego

W okresie objętym kontrolą KWP była właścicielką dwóch strzelnic: w Koninie (strzelnica kryta użytkowana przez Komendę Miejską Policji w Koninie) oraz w Ludwinie koło Pleszewa (strzelnica odkryta).

Użytkowana od 1997 r. policyjna strzelnica w Koninie, jest przeznaczona do prowadzenia strzelań ze stałej linii ognia, na dwóch osiach, na dystansie do 25 m, z broni palnej o energii początkowej pocisków nie większej niż 520 J. Obiekt dopuszczono do strzelań z broni pneumatycznej (kal. 4,5 mm – śrut), sportowej (kal. 5,6 mm), krótkiej (kal. do 10 mm), pistoletów maszynowych ogniem pojedynczym (kal. do 10 mm) i strzelb gładkolufowych (kal. 12 mm) przy użyciu amunicji niepenetracyjnej. Strzelnica posiadała atest Nr 1/2014 z dnia 30 października 2014 r., sporządzony przez komisję powołaną przez Komendanta Miejskiego Policji w Koninie. Według planu szkolenia strzeleckiego KMP w Koninie na 2014 r., strzelnica ta była przeznaczona jedynie do przeprowadzenia szkoleń doskonalących w wymiarze 9 godzin (11% ogółu zaplanowanego czasu strzelań) natomiast

²⁰ Przekazanego do KGP pismem z dnia 14 stycznia 2015 r. nr Ks-ZDZ-144/33/14.

²¹ PM nr 4, GL nr 3, GL nr 5, AKMS nr 3, AKMS nr 2, rzut UGL, nr 3 RWGL, nr 1 AWGL, nr 2 AWGL.

strzelania programowe oraz sprawdziany strzeleckie przeprowadzano na strzelnicy nienależącej do Policji²² (89% zaplanowanego czasu szkoleń).

(dowód: akta kontroli str. 191-204, 620-635)

Użytkowana od 1994 r. policyjna strzelnica w Ludwinie, jest przeznaczona do prowadzenia strzelań zarówno z broni długiej (sześć stanowisk strzeleckich na osi o długości 224 m i szerokości 37 m), jak i z broni krótkiej na osiach o długości 25 m i szerokości 17 m. Na podstawie umowy użyczenia z dnia 31 grudnia 2010 r., zawartej przez ówczesnego Wielkopolskiego Komendanta Wojewódzkiego Policji, strzelnica została przekazana w użytkowanie stowarzyszeniu Liga Obrony Kraju. Przekazanie to zostało poprzedzone sporządzeniem na zlecenie KWP opinii²³, z której wynikało, że obiekt ten nie spełnia wymogów zawartych w rozporządzeniu Ministra Obrony Narodowej z dnia 2 października 2001 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać strzelnice garnizonowe oraz ich usytuowanie²⁴ oraz decyzji nr 703 Komendanta Głównego Policji z dnia 14 grudnia 2006 r. w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać policyjne strzelnice ćwiczebne²⁵ (decyzja nr 703 KGP), a jego dostosowanie do tych wymogów wymagałoby nakładów rzędu 6–7 mln zł. Zgodnie z § 7 ust. 1 tej umowy, LOK został zobowiązany do zapewnienia nieodpłatnego dostępu do strzelnicy na czas niezbędny do przeprowadzenia szkolenia strzeleckiego funkcjonariuszy Policji województwa wielkopolskiego, w szczególności pełniących służbę w komendach miejskich i powiatowych w: Jarocinie, Kaliszu, Kępnie, Krotoszynie, Ostrowie Wlkp., Ostrzeszowie i Pleszewie.

W sprawozdaniu z przeprowadzonych strzelań programowych i sprawdzianów strzeleckich za 2014 rok, Komendant Wojewódzki podał, że ww. strzelnica w Ludwinie, ze względu na zły stan techniczny oraz brak środków finansowych na remont, nie jest aktualnie użytkowana.

(dowód: akta kontroli str. 141-145, 146-165, 427)

Poza ww. obiektami policyjnymi, KWP wykorzystywała, wg stanu na dzień 1 kwietnia 2015 r., 29 strzelnic pozapolicyjnych, użytkowanych na podstawie 10 umów najmu oraz 19 umów użyczenia.

(dowód: akta kontroli str. 131-136)

W sprawozdaniu za 2014 rok ze strzelań programowych i sprawdzianów z broni palnej oraz strzelań i rzutów chemicznymi środkami obezwładniającymi, sporządzonym zgodnie z § 4 decyzji nr 713 KGP, Komendant Wojewódzki poinformował dyrektora GKGP, że „W garnizonie wielkopolskim Policja nie posiada żadnej nowoczesnej strzelnicy, która odpowiadałaby warunkom technicznym wynikającym z decyzji nr 703 KGP z dnia 14 grudnia 2006 r., a podnajmowane oddalone są często o 20-30 km od jednostek Policji. Ponadto nie wszystkie wynajmowane strzelnice posiadają atest na prowadzenie strzelań z broni maszynowej. (...) Po przeprowadzeniu analizy stanu w zakresie obiektów strzelnic w odniesieniu do ilości posiadanych obiektów, osi strzeleckich, a także ich stanu technicznego i sanitarnego (...), należy przyjąć wybudowanie w Poznaniu oraz w (...) byłych miastach wojewódzkich: Leszno, Piła, Kalisz i Konin, policyjnych strzelnic ćwiczebnych. Aby zobrazować problem należy zaznaczyć, że na chwilę obecną z podnajmowanej strzelnicy PZŁ „Lizawka” znajdującej się na obrzeżach Poznania, korzystają następujące jednostki: KWP, KMP, OPP, SPAP, CBS, BSW. Łącznie to daje liczbę ponad 4 tys. funkcjonariuszy. Ponadto na tym obiekcie przeprowadzane są szkolenia z policjantami z innych jednostek garnizonu,

²² Strzelnica PZŁ w Potażnikach.

²³ Opinia techniczna z 10 marca 2008 r.

²⁴ Dz. U. z 2001 r., Nr 132, poz. 1479 ze zm.

²⁵ Dz. Urz. KGP Nr 17, poz. 104.

podmiotami zewnętrznymi oraz odbywają egzaminy dla osób ubiegających się o pozwolenie na posiadanie broni palnej.”

(dowód: akta kontroli str. 426-427)

Odnosnie działań podejmowanych by pozyskać nowe strzelnice na prowadzenie policyjnych szkoleń strzeleckich, naczelnik Wydziału Inwestycji i Remontów KWP (WliR KWP), podał że „w ramach realizowanych aktualnie przedsięwzięć inwestycyjnych pn. Budowa Komendy Powiatowej Policji w Jarocinie oraz Rozbudowa Komendy Powiatowej Policji w Gnieźnie przewidziana strzelnice kryte w nowobudowanych obiektach. Przewidywana jest również budowa strzelnicy krytej w Komendzie Powiatowej w Pile, po ujęciu w planach inwestycyjnych przez KGP budowy nowej siedziby dla tej jednostki Policji. Niezależnie planowana jest budowa strzelnic krytych w Komendzie Miejskiej Policji w Lesznie oraz Komendzie Powiatowej Policji w Nowym Tomysłu.”

(dowód: akta kontroli str. 1234)

Komendant Wojewódzki, pismem z dnia 21 kwietnia 2015 r.²⁶, zwrócił się do Komendanta Głównego Policji z prośbą o ujęcie w planach inwestycyjnych zadania pn. „Budowa strzelnicy odkrytej KWP w Poznaniu”, określając wartość przedsięwzięcia na poziomie ok. 7 mln złotych. W odpowiedzi, dyrektor BLP KGP, pismem z dnia 26 czerwca 2015 r.²⁷, poinformował, że z uwagi na ograniczone możliwości finansowe związane m.in. z realizacją *Programu standaryzacji komend i komisariatów Policji na lata 2013 – 2015*, aktualnie nie jest możliwe planowanie kosztochłonnych inwestycji. W piśmie tym wskazano także, iż „w chwili obecnej brak jest przepisów regulujących wymagania techniczno-technologiczne, jakim powinny odpowiadać strzelnice przeznaczone na potrzeby szkoleniowe służb mundurowych resortu spraw wewnętrznych. Projekt rozporządzenia MSW w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać resortowe strzelnice odkryte, znajduje się w chwili obecnej na etapie opracowania.”

(dowód: akta kontroli str. 1235-1236)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Negatywnie należy ocenić fakt, że dopuszczono możliwość szkolenia policjantów garnizonu wielkopolskiego na strzelnicy w Ludwinie²⁸, która została przekazana LOK, w związku z uznaniem obiektu za nieprzydatny do celów szkoleniowych, z uwagi na niespełnianie przyjętych kryteriów.

Odnosząc się do wyjaśnień przedłożonych przez Komendanta Wojewódzkiego, że zapis umowy o możliwości korzystania ze strzelnicy miał na celu zapewnienie stałego dostępu do obiektu w przypadku np. dostosowania go przez LOK do warunków technicznych jakim powinny odpowiadać strzelnice zaznaczyć należy, że od daty jej użyczenia przez KWP, nie realizowano żadnych przedsięwzięć inwestycyjno-adaptacyjnych i remontów kapitalnych tego obiektu²⁹.

(dowód: akta kontroli str. 137-165, 1142, 1233)

Uznanie, że strzelnica nie nadaje się do prowadzenia szkolenia strzeleckiego policjantów, a następnie dopuszczenie takiej możliwości w podpisanej umowie i przeszkolenie tam 549 funkcjonariuszy komend powiatowych Policji³⁰, jest działaniem niekonsekwentnym i podważa zasadność podpisania takiej umowy. Podkreślić należy również, że w ocenie NIK, jednostki Policji powinny korzystać ze strzelnic spełniających takie same wymagania w zakresie bezpieczeństwa, jakie

²⁶ IR-MZ-0151-33/15.

²⁷ Cnz-3928/DS/2015.

²⁸ Odpowiedni zapis dopuszczający szkolenie policjantów na strzelnicy w Ludwinie został zamieszczony w umowie użyczenia tego obiektu na rzecz LOK.

²⁹ Informacji w tym zakresie udzielił w toku kontroli dyrektor Oddziału Biura Zarządu Głównego LOK.

³⁰ Dotyczy policjantów pełniących służbę w komendach powiatowych Policji w Jarocinie i w Pleszewie.

powinny spełniać strzelnice policyjne.

(dowód: akta kontroli str. 1157-1159)

2. W wyniku przeprowadzonych oględzin jednego ze strzelań programowych policjantów pełniących służbę w KWP, które odbywało się na osi strzeleckiej nr 4 należącej do PZŁ strzelnicy „Lizawka” w Poznaniu, kontroler NIK ustalił, że niektóre znajdujące się strefie strzelań betonowe elementy konstrukcyjne strzelnicy, są pozbawione właściwej drewnianej osłony, co grozi rykoszetowaniem wystrzelonych pocisków. Stwierdzony stan stanowił naruszenie art. 46 ust. 1 ustawy z dnia 21 maja 1999 r. o broni i amunicji³¹ (uobia).

W związku z ustaleniami ww. oględzin, działając na podstawie art. 51 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli³², kontroler poinformował Komendanta Wojewódzkiego, że wykonywanie strzelań na osi nr 4 ww. strzelnicy, w jego ocenie, stwarza bezpośrednio niebezpieczeństwo dla życia lub zdrowia osób strzelających.

Po przeprowadzeniu przez Komendanta Wojewódzkiego kontroli pozostałych osi strzelnicy, stwierdzono podobne nieprawidłowości także na osiach nr 1 i nr 3., co skutkowało niezwłocznym wstrzymaniem prowadzenia strzelań na strzelnicy „Lizawka” oraz poinformowania o stwierdzonych nieprawidłowościach władz PZŁ, Prezydenta Miasta Poznania oraz Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego dla Miasta Poznania. Do czasu zakończenia kontroli NIK, na strzelnicy prowadzone były prace zmierzające do wyeliminowania stwierdzonych nieprawidłowości.

(dowód: akta kontroli str. 214-223, 1145)

3. W dwóch umowach zawartych pomiędzy KWP a PZŁ w sprawie wykorzystywania strzelnicy „Lizawka”³³, nie zamieszczono zapisów bezpośrednio zobowiązujących PZŁ do zapewnienia bezpiecznych warunków prowadzenia strzelań na obiekcie strzelnicy.

Komendant Wojewódzki wyjaśnił, że „zapewnienie właściwych i bezpiecznych warunków prowadzenia strzelań na obiekcie wynika z aktualnej decyzji administracyjnej dopuszczającej strzelnicę do użytkowania oraz z zatwierdzonego regulaminu strzelnicy. Zgodnie z art. 46 ustawy z dnia 21 maja 1999r. uobia, powyższe dokumenty są podstawą do stwierdzenia, iż strzelnica jest zlokalizowana, zbudowana i zorganizowana w sposób nienaruszający wymogów związanych z ochroną środowiska oraz wykluczający możliwość wydostania się poza ich obręb pocisku wystrzelonego ze stanowiska strzeleckiego w sposób zgodny z regulaminem. Zgodnie z § 12 umowy z dnia 29 grudnia 2014, w sprawach nieuregulowanych umową zastosowanie mają przepisy Kodeksu Cywilnego. Zapis ten pozwala stosować przepisy zawarte w art. 662 § 1 KC³⁴ stanowiącym, iż wynajmujący wydaje najemcy rzecz w stanie przydatnym do umówionego użytku i utrzymuje ją w takim stanie przez cały czas trwania najmu. Nadto jeżeli w czasie trwania najmu ujawni się potrzeba dokonania napraw, które obciążają wynajmującego, najemca powinien zawiadomić go tym niezwłocznie (art. 666 §2 KC), co uczyniono w dniu 11 czerwca br. (...) Stosownie do rekomendacji NIK, przygotowany zostanie aneks do obowiązującej umowy. Wejście w życie aneksu uzależnione będzie od zadawalającego najemcę zakończenia prac remontowych na obiekcie”.

(dowód: akta kontroli, str. 173-190, 1291-1292)

W ocenie NIK, przedstawione w przywołanych wyjaśnieniach argumenty, nie podważają oceny, według której zamieszczenie w przywołanych umowach zapisów

³¹ Dz. U. z 2012 r. poz. 576 ze zm.

³² Dz. U. z 2015 r., poz. 1096.

³³ Do przeprowadzania przez KWP i inne jednostki Policji szkoleń i egzaminów strzeleckich za lata 2014–2015.

³⁴ Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks Cywilny (Dz. U. z 2014 r., poz. 121 ze zm.).

o konieczności zapewnienia przez wynajmującego odpowiednich warunków strzelnicy, umożliwiłoby skuteczniejsze egzekwowanie przez najemcę należnych mu praw.

4. Wydanie atestu nr 1/2014 z dnia 30 października 2014 r. strzelnicy KMP w Koninie, nie zostało poprzedzone przeprowadzeniem sprawdzenia stanu wybranych elementów strzelnicy przez inspektora nadzoru inwestorskiego lub, jeśli nie był ustanowiony inspektor nadzoru, innego przedstawiciela inwestora lub użytkownika posiadającego, w rozumieniu przepisów ustawy, uprawnienia budowlane do kierowania robotami budowlanym, z którego sporządzono protokół przeglądu sprawności technicznej i wartości użytkowej obiektu budowlanego. W atęcie przywołano informację o uwzględnieniu w czynnościach atestacyjnych protokołu przeglądu stanu sprawności technicznej i wartości użytkowej obiektu budowlanego z dnia 29 listopada 2006 r.³⁵

W złożonych wyjaśnieniach, Komendant Miejski Policji w Koninie podał, że po 2006 r. nie prowadzono sprawdzeń stanu wybranych elementów strzelnicy, co było uwarunkowane niewprowadzeniem żadnych zmian konstrukcyjnych tego obiektu, a co za tym idzie nie było ingerencji w bezpieczeństwo obiektu (w trakcie użytkowania nie doszło do zdarzeń mogących mieć wpływ na naruszenie elementów konstrukcyjnych obiektu).

(dowód: akta kontroli, str. 192-194, 1140)

NIK zwraca uwagę, że niewprowadzenie zmian konstrukcyjnych strzelnicy nie stanowi uzasadnienia dla niewywiązania się z obowiązku corocznego sprawdzenia przez uprawnioną osobę wybranych elementów obiektu, gdyż obowiązek przeprowadzenia ww. sprawdzenia stanu wybranych elementów strzelnicy w ramach atestowania, wynika z punktu 82 lit. b załącznika do decyzji nr 703 KGP. Attest wydawany jest na okres jednego roku (§ 3 ww. decyzji), konieczne jest zatem coroczne dokonywanie sprawdzenia ww. elementów.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

1. NIK zwraca uwagę, że regulamin ww. strzelnicy „Lizawka” zatwierdzony decyzją Prezydenta Miasta Poznania z dnia 11 sierpnia 2000 r., w okresie objętym kontrolą nie odpowiadał minimalnym wymogom określonym w załączniku do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 15 marca 2000 r. w sprawie wzorcowego regulaminu strzelnic³⁶. Z wyjaśnień udzielonych z upoważnienia Prezydenta Miasta Poznania przez dyrektora Biura Audytu Wewnętrznego i Kontroli Urzędu Miasta Poznania, wynika, że regulamin ten od daty wydania nie podlegał żadnym zmianom.

(dowód: akta kontroli, str. 166-172, 1154)

Pomimo że dostosowanie regulaminu do obowiązującego wzoru jest obowiązkiem właściciela strzelnicy, zdaniem NIK, także KWP jako jeden z najemców tego obiektu, powinna podjąć działania, w celu uzyskania zapewnienia że wykorzystywana strzelnica funkcjonuje zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

2. Konstrukcje dwóch tarczociągów³⁷ znajdujących się w strefie strzelań strzelnicy krytej KMP w Koninie, były podwieszane do stropu przy pomocy metalowych śrub, których sześciokątne łby narażone były na bezpośrednie trafienie wystrzelonym pociskiem, co mogło grozić wystąpieniem zjawiska rykoszetowania.

(dowód: akta kontroli, str. 205-213)

Komendant Miejski Policji w Koninie wyjaśnił, że śruby mocujące tarczociągi do stropu zostały uznane za element tych tarczociągów i nie muszą być one zabezpieczone przed możliwością bezpośredniego trafienia pociskiem lub

³⁵ Mgr inż. Leszek Michalak - upr. budowl. Nr GP.7342-13/96

³⁶ Dz. U. z 2000 r. Nr 18, poz. 234 ze zm.

³⁷ Tarczociągi dla dwóch stanowisk.

uszkodzenia rykoszetem. Spełnione zostały w tym zakresie wymagania określone w punkcie 41 „Warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać kryte policyjne strzelnice ćwiczebne” stanowiących załącznik do decyzji nr 703 KGP.

(dowód: akta kontroli, str. 1139-1140)

W ocenie NIK, zastąpienie obecnych śrub mocujących tarczociągi, śrubami o łbach spłaszczonych, obniżyłoby ryzyko rykoszetowania wystrzelonych pocisków, co miałooby pozytywny wpływ na warunki bezpieczeństwa strzelnicy.

Zabezpieczenia przeciwykoszetowe - okładziny ścian hali strzelań oraz przegrody strzelnicy KMP w Koninie były wykonane z elementów drewnianych nieposiadających odpowiedniego atestu w zakresie odporności ogniowej i zapobiegania występowania rykoszetów. Konieczność posiadania takiego atestu wynika z punktu 42 „Warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać kryte policyjne strzelnice ćwiczebne” stanowiących załącznik do ww. decyzji nr 703 KGP.

(dowód: akta kontroli, str. 205-213)

W złożonych wyjaśnieniach Komendant Miejski Policji w Koninie podał, że naturalne drewno, z którego wykonano okładziny hali strzelań, jest w jego ocenie materiałem optymalnie zabezpieczającym przed rykoszetowaniem.

(dowód: akta kontroli, str. 1139-1140)

NIK zwraca uwagę, że zgodnie z „Warunkami technicznymi, jakim powinny odpowiadać kryte policyjne strzelnice ćwiczebne” okładziny przeciwykoszetowe muszą posiadać odpowiedni atest. Materiał, z którego wykonane są obecnie okładziny hali strzelań nie spełnia tego warunku konieczne jest zatem dokonanie odpowiedniej zmiany tak, by wymagania w tym zakresie zostały spełnione.

W toku kontroli stwierdzono także, że jeden z dwóch tłumików rykoszetów kulochwyty głównego strzelnicy KMP w Koninie, był uszkodzony wielokrotnymi przestrzelinami³⁸, co zwiększało ryzyko wystąpienia rykoszetowania pocisków. Komendant Miejski Policji w Koninie zobowiązał się do wymiany elementu wyposażenia strzelnicy.

(dowód: akta kontroli, str. 205-213, 1139-1140)

3. Pomieszczenie do czyszczenia broni strzelnicy KMP w Koninie, nie zostało wyposażone w atestowaną komorę stalową do kontroli broni³⁹. W związku z powyższym pomieszczenie zostało wyłączone w 2014 r. z atestacji i tym samym z eksploatacji, co ograniczyło pełną funkcjonalność strzelnicy.

(dowód: akta kontroli, str. 203, 213)

4. NIK zwraca także uwagę, na brak zgodności informacji o liczbie amunicji zużytej w trakcie szkoleń wykazywanej w rocznym sprawozdaniu dotyczącym szkolenia strzeleckiego w 2014 r. (505,2 tys. szt.), przekazanej przez Komendanta Wojewódzkiego dyrektorowi GKGP, z danymi o łącznym zużyciu amunicji w garnizonie wielkopolskim Policji w 2014 r. (416,3 tys. szt.) przekazanymi przez naczelnika WZ KWP do naczelnika WKGUI TP BLP KGP.

Według wyjaśnień naczelnika WZ, różnica ta wynikała przede wszystkim z opóźnień w przekazywaniu przez jednostki Policji do WZ protokołów zużycia amunicji za dany rok.

(dowód: akta kontroli, str. 406-408, 424-429)

W związku z pismem dyrektora GKGP z dnia 9 stycznia 2015 r. w sprawie konieczności uzgadniania kwestii zużycia amunicji przed odpowiednie komórki komend wojewódzkich Policji⁴⁰, naczelnicy WZ i WKiS podjęli w 2015 r. działania w

³⁸ W wyniku uszkodzenia tłumika rykoszetów powstał otwór o długości ok. 30 cm.

³⁹ Wymóg posiadania przez komory atestu wynika z treści punktu 53 warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać kryte policyjne strzelnice ćwiczebne (zał. do decyzji nr 703 KGP).

⁴⁰ Dotyczy wyników kontroli NIK nr R/14/003 przeprowadzonej w KGP.

celu wyeliminowania w przyszłości przypadków występowania niezgodności danych w przywołanym zakresie.

(dowód: akta kontroli, str. 421-422, 1301)

5. W dwóch przypadkach (spośród 15 analizowanych) funkcjonariusze nie odbyli w 2014 r. z usprawiedliwionych powodów strzelań w I półroczu, realizując następnie jedynie strzelania i sprawdzian zaplanowane na II półrocze. Policjanci nie odbyli zatem części strzelań zaplanowanych dla nich w skali roku kalendarzowego. Zaznaczyć należy również, że WKiS nie dysponował danymi o liczbie policjantów, którzy nie usprawiedliwili nieobecności na strzelaniach programowych.

(dowód: akta kontroli, str. 678, 714, 762, 766, 731-732, 1297)

Zgodnie z § 1 ust. 1 wytycznych nr 1 dyrektora GKGP z dnia 28 listopada 2013 r. na 2014 r.⁴¹ policjanci powinni w ciągu roku odbyć przynajmniej dwa szkolenia strzeleckie, z zachowaniem określonej wyżej półrocznej częstotliwości zajęć. Komendant, na podstawie ww. wytycznych, polecił w 2014 r. przeprowadzenie z policjantami wszystkich służb prócz wspomagającej, przeprowadzenie w pierwszym półroczu trzech, a w drugim dwóch strzelań programowych (dla policjantów służby wspomagającej po dwa strzelania w każdym półroczu).

(dowód: akta kontroli, str. 438-440, 441-443)

W złożonych wyjaśnieniach, naczelnik WKiS podał, że główną przyczyną braku możliwości odbywania przez policjantów „zaległych” strzelań programowych była treść ww. wytycznych zobowiązujących do zachowania półrocznej częstotliwości szkoleń programowych, co nie daje podstaw do „uzupełniania” przez policjantów nieodbytych strzelań.

(dowód: akta kontroli, str. 1297)

NIK zwraca uwagę, że odpowiednie ustalenie harmonogramu i skierowania policjanta nieobecnego na szkoleniu na strzelanie w dodatkowym terminie nie musi zakłócić obowiązku zachowania półrocznej częstotliwości szkoleń programowych. Jednocześnie zaznaczyć należy, że nieegzekwowanie od policjantów udziału w zaplanowanej na dany rok pełnej liczbie szkoleń strzeleckich, może mieć negatywny wpływ na jakość ich wyszkolenia w tym zakresie.

6. NIK zwraca także uwagę na niską frekwencję policjantów garnizonu wielkopolskiego Policji w trakcie prowadzonych w 2014 r. strzelań programowych w zakresie strzelania z broni gładkolufowej (54%), pistoletów maszynowych (57%) oraz karabinków automatycznych AKMS (72%).

Jako główne przyczyny trudności w realizacji strzelań programowych i sprawdzianów strzeleckich naczelnik WKiS, wskazał niedostateczne wyposażenie z dostaw centralnych w amunicję 9x19 mm parabellum oraz niewystarczającą liczbę dostępnych strzelnic, umożliwiających wykonywanie strzelań z karabinka automatycznego oraz strzelb gładkolufowych.

(dowód: akta kontroli, str. 424-429, 1296-1297)

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym obszarze.

Ocena cząstkowa

Opis stanu faktycznego

3. Wykorzystanie broni służbowej przez policjantów.

W latach 2014-2015 (I półrocze) miało miejsce łącznie dziewięć przypadków wykorzystania (8) oraz użycia (1) broni służbowej przez policjantów garnizonu wielkopolskiego. W wyniku prowadzonych przez Wydział Kontroli Komendy (WK) postępowań wyjaśniających, stwierdzono, że we wszystkich przypadkach zarówno

⁴¹ Wytyczne nr 1 dyrektora GKGP z dnia 28 listopada 2013 r. w sprawie określenia zakresu, zasad i przebiegu szkolenia strzeleckiego oraz trybu i organizacji sprawdzianów strzeleckich w 2014 r.

użycie, jak i wykorzystanie broni przez interweniujących policjantów, było uprawnione.

Jedyny w badanym okresie przypadek użycia broni palnej przez policjantów miał miejsce w trakcie interwencji dwóch funkcjonariuszy Komendy Powiatowej Policji w Jarocinie, którzy oddali strzały w kierunku sprawcy przestępstwa po tym jak ostrzelał on policjantów z broni palnej, tj. na podstawie art. 45 ust. 1 lit. a ustawy z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej⁴² (ustawa o środkach przymusu). W wyniku użycia broni przez policjantów, osoba do której oddali oni strzały, została ranna.

W siedmiu przypadkach, wykorzystanie broni przez policjantów nastąpiło na podstawie art. 47 pkt 6 ustawy o środkach przymusu, odnoszącego się do konieczności oddania strzału ostrzegawczego, w związku z podjęciem próby ucieczki przez osoby podejrzane o popełnienie przestępstwa (6) oraz w celu przeciwdziałania czynnościom zmierzającym bezpośrednio do zamachu na życie lub zdrowie funkcjonariusza Policji i zapobieżeniu usiłowania odebrania mu broni (1).

W jednym przypadku policjant, na podstawie art. 47 pkt 2 ustawy o środkach przymusu, oddał strzał z broni służbowej w celu rozbicia szyby w samochodzie, w którym znajdowała się osoba podejrzana o popełnienie przestępstwa, posiadająca przedmiot przypominający broń.

W wyniku wykorzystania przez policjantów broni palnej, sześć osób podejrzanych o popełnienie przestępstwa zostało zatrzymanych, w jednym przypadku sprawcy zaprzestali używania przemocy wobec interweniującego policjanta, a tylko raz wykorzystanie broni nie przyniosło zamierzonego rezultatu (podejrzany zbiegł mimo oddania strzałów ostrzegawczych).

(dowód: akta kontroli, str. 85-130)

Ograniczona liczba przypadków użycia oraz wykorzystania przez policjantów broni służbowej, a w szczególności brak przypadków nieuzasadnionego jej użycia i wykorzystania przez funkcjonariuszy oraz wystąpienie tylko jednej policyjnej interwencji z użyciem broni ze skutkiem zranienia, świadczy o właściwym wyszkoleniu policjantów i skuteczności procedur, zgodnie z którymi broń palna jest ostatecznym środkiem przymusu bezpośredniego.

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie, nie stwierdzono nieprawidłowości.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym obszarze.

4. Przechowywanie i zabezpieczenie broni służbowej przed utratą.

Zasady przechowywania broni palnej przez policjantów oraz zasady nadzoru nad przechowywaniem oraz utrzymaniem broni palnej i amunicji uregulowane zostały w §§ 1-21 zarządzenia nr 852 KGP. Na podstawie § 4 ust. 2 i § 15 ust. 1 tego zarządzenia, Komendant Wojewódzki wydał w dniu 23 stycznia 2014 r. decyzję nr 33/2014 w sprawie szczegółowego sposobu przechowywania broni palnej krótkiej przez policjantów Komendy. Decyzja ta została zastąpiona decyzją nr 148/2015 z dnia 23 kwietnia 2015 r. w tej samej sprawie, zmienioną decyzją nr 156/2015 z dnia 6 maja 2015 r.

W przywołanych decyzjach Komendant Wojewódzki ustalił m.in. sposoby i miejsca przechowywania broni służbowej przez funkcjonariuszy pełniących służbę w poszczególnych komórkach organizacyjnych. Przydzielona policjantom broń

Ustalone
nieprawidłowości

Ocena cząstkowa

Opis stanu
faktycznego

⁴² Dz. U. poz. 628 ze zm.

powinna być przechowywana w miejscu ich zamieszkania (§ 2 ust. 1). W przypadku braku możliwości przechowywania broni w miejscu zamieszkania, policjanci mogą, po uprzednim powiadomieniu kierownika komórki organizacyjnej, przechowywać broń w pomieszczeniach macierzystej jednostki (§ 2 ust. 2) W decyzjach tych zostali również wskazani policjanci zobowiązani do przechowywania broni w odpowiednich pomieszczeniach macierzystych komórek organizacyjnych Komendy lub w pomieszczeniach dyżurnych (KWP oraz OPP). Komendant Wojewódzki mógł również wyrazić zgodę na przechowywanie broni w miejscach innych niż ustalone w decyzjach.

W wydziałach KWP⁴³ poddanych kontroli broń służbowa policjantów pełniących służbę w tych wydziałach była przechowywana zgodnie z zasadami określonym w przywołanych regulacjach. Nie były przeprowadzane kontrole przechowywania broni służbowej w miejscu zamieszkania policjantów.

Prowadzone były również „Książki wydania broni z pododdziału”, w których dokumentowano fakt wydania i przyjęcia broni przydzielonej policjantom.

(dowód: akta kontroli str. 921-933, 1240-1288)

„Książka nadzoru nad bronią palną”, w której odnotowywano kwartalne kontrole broni będącej na indywidualnym wyposażeniu policjantów, prowadzona była od kwietnia 2015 r. w WZ KWP. W pozostałych objętych kontrolą wydziałach: Kryminalnym, Dochodzeniowo-Śledczym (WDS), Techniki Operacyjnej (WTO), Wywiadu Kryminalnego (WWK), do Walki z Przeszłością Narkotykową (WdWzPN), WKiS, WZ (IV kw. 2014 – I kw. 2015) oraz Postępowań Administracyjnych (WPA), adnotacje o przeprowadzeniu takich kontroli były zamieszczane w innych dokumentach.

(dowód: akta kontroli str. 1024-1129)

Zarówno broń znajdująca w magazynach KWP, jak i broń użytkowana przez policjantów, podlegała odpowiednio: corocznej (dla zasobów magazynowych) i przeprowadzanej raz na cztery lata pełnej inwentaryzacji sporządzanej metodą spisu z natury. Ostatnia przed kontrolą NIK, pełna inwentaryzacja majątku KWP, została przeprowadzona w 2014 r. W jej wyniku nie stwierdzono braku broni osobistej i broni będącej na wyposażeniu jednostek organizacyjnych Policji województwa wielkopolskiego oraz komórek organizacyjnych KWP. Wykazane przez były Wydział Inwestycji i Zaopatrzenia Komendy różnice w broni osobistej oraz sprzętu uzbrojenia w jednostkach organizacyjnych Policji oraz komórkach organizacyjnych KWP, wynikały z błędnego nazewnictwa, pominięcia danych składników majątku przy spisie oraz bardzo dużej ilości posiadanego sprzętu. Według sprawozdania z ww. inwentaryzacji, stwierdzone różnice, w trakcie wyjaśniania, „okazały się być różnicami pozornymi niepowodującymi szkody w mieniu”.

(dowód: akta kontroli str. 1304-1341)

WZ uczestniczył w realizacji przez jednostki organizacyjne Komendy obowiązków wynikających z punktu 103 „Instrukcji w sprawie gospodarowania uzbrojeniem i sprzętem techniczno-bojowym w Policji” stanowiącej załącznik do decyzji nr 360 KGP z dnia 6 lipca 2005 r. w sprawie gospodarowania uzbrojeniem i sprzętem techniczno-bojowym w Policji⁴⁴ (decyzja nr 360 KGP).

(dowód: akta kontroli str. 1298-1301)

W okresie objętym kontrolą w garnizonie wielkopolskim nie miały miejsca przypadki utraty broni przez funkcjonariuszy.

(dowód: akta kontroli str. 85)

⁴³ Kryminalnym, Dochodzeniowo-Śledczym, Techniki Operacyjnej, Wywiadu Kryminalnego, do Walki z Korupcją, do Walki z Przeszłością Gospodarczą i do Walki z Cyberprzeszłością.

⁴⁴ Dz. Urz. KGP Nr 13 poz. 85 ze zm.

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie, stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W okresie objętym kontrolą nie prowadzono „Książki nadzoru nad bronią palną” w następujących wydziałach Komendy: WPA, WKiS, Kryminalnym, WdWzPN, WTO i WWK, chociaż obowiązek prowadzenia takiej książki wynikał z § 20 ust. 3 zarządzenia nr 852 KGP. W WZ książka ta była prowadzona od kwietnia 2015 r. W przypadku WZ dotyczy to okresu październik 2014 r. – marzec 2015 r.

Adnotacje o prowadzeniu kontroli broni zamieszczano wówczas w innych dokumentach: „Książce kontroli sprzętu uzbrojenia” (WDŚ, WPA, WKiS), „Książce wydania broni” (WZ, WdWzPN, WTO), „Książce kontroli broni służbowej” (Wydział Kryminalny, WWK).

Fakt nieprowadzenia książek nadzoru nad bronią palną, naczelnicy ww. wydziałów wyjaśniali przede wszystkim brakiem ustalonego formalnie wzoru takiego dokumentu⁴⁵. NIK zwraca jednak uwagę, że brak ustalonego wzoru nie stanowił przeszkody do jej prowadzenia od kwietnia 2015 r. przez WZ.

(dowód: akta kontroli str. 1024-1129, 1200-1213)

2. Nie zostały udokumentowane przeprowadzane w WPA w II i III kwartale 2014 r., sprawdzenia broni palnej policjantów, co było niezgodne z wymaganiami określonymi w § 20 ust. 1 ww. zarządzenia nr 852 KGP.

Naczelnik WPA podał, że powyższe zostało spowodowane przeoczeniem, podkreślając jednocześnie, że „broń funkcjonariuszy wydziału przechowywana jest w magazynie depozytowym (...), w którym codziennie prowadzone są czynności służbowe, tak więc oprócz standardowego zabezpieczenia funkcjonuje również codzienny monitoring przechowywanej tam broni”.

(dowód: akta kontroli str. 1041-1049, 1166)

3. Trzech policjantów pełniących służbę w WKiS przechowywało⁴⁶ broń służbową w miejscu zamieszkania, pomimo że zgodnie z decyzją nr 148/2015 Komendanta Wojewódzkiego w sprawie szczegółowego sposobu przechowywania broni palnej krótkiej przez policjantów KWP, policjanci tego wydziału powinni przechowywać przydzieloną broń na terenie wydziału.

Naczelnik WKiS jako przyczynę powstania przedmiotowej nieprawidłowości podał bezpośrednie zastosowanie zapisów § 11 ust. 1 zarządzenia nr 852 KGP⁴⁷ oraz zadeklarował podjęcie działań w celu wyeliminowania stwierdzonej nieprawidłowości.

(dowód: akta kontroli str. 921-925, 1155-1156)

4. WZ, który uczestniczył w realizacji przez jednostki organizacyjne Komendy obowiązków wynikających z punktu 103 „Instrukcji w sprawie gospodarowania uzbrojeniem i sprzętem techniczno-bojowym w Policji” stanowiącej załącznik do decyzji nr 360 KGP, dokonywał porównania zgodności własnej ewidencji uzbrojenia z ewidencją jednostki nadrzędnej na koniec roku, a nie jak to jest wymagane po zakończeniu półrocza.

Naczelnik WZ wyjaśniła, że dokonywanie ww. porównania raz w roku wynika z braku możliwości organizacyjnych. Podała również, że „obecnie w Policji jest wprowadzany System Wspomagania Obsługi Policji, który w przyszłości usprawni bieżący nadzór nad ewidencją komórek i jednostek organizacyjnych oraz umożliwi porównywanie ewidencji po zakończeniu półrocza”.

(dowód: akta kontroli str. 1298-1300)

⁴⁵ Wzór książki nadzoru nad bronią palną został przyjęty zarządzeniem nr 24 KGP z dnia 21 lipca 2015 r. w spr. szczegółowych zasad przyznawania i użytkowania broni palnej przez policjantów (Dz. Urz. KGP, poz. 57), które weszło w życie z dniem 23 sierpnia 2015 r.

⁴⁶ W okresie przeprowadzania kontroli NIK.

⁴⁷ „Broń palną krótką przechowuje się w miejscu zamieszkania policjanta, jeżeli kierownik jednostki Policji nie wyda innego polecenia.”

5. Stwierdzono, że dziesięciu spośród 15 policjantów poddanych kontroli, nie wywiązywało się z obowiązku dokonywania dwuletnich przeglądów technicznych przydzielonej broni służbowej (OT-2), co stanowiło naruszenie punktu 124 ust. 5 „Instrukcji w sprawie gospodarowania uzbrojeniem i sprzętem techniczno-bojowym w Policji”, stanowiącej załącznik do decyzji nr 360 KGP. Zgodnie z punktem 28 ust. 2 tej instrukcji, do obowiązków użytkownika uzbrojenia należy dbałość o stan techniczny przydzielonego sprzętu. Według punktu 125 ww. instrukcji, za właściwą realizację zadań obsługowo-naprawczych przestrzeganie dyscypliny eksploatacji sprzętu, odpowiada kierownik jednostki, w której jest użytkowany sprzęt. Okres od czasu kontroli do terminu ostatniego przeglądu OT-2 broni służbowej ww. 10 policjantów, wynosił od 3 do 17 lat.

(dowód: akta kontroli str. 778, 785, 792, 799, 807, 815, 822, 836, 859, 864, 1289)

Komendant Wojewódzki podał, że „podjęte zostały działania mające na celu wyeliminowanie podobnych przypadków w przyszłości, a w szczególności zobowiązano osoby wymienione” w piśmie kontrolera NIK „do niezwłocznego wykonania przeglądów technicznych przydzielonej broni palnej. Pragnę również zwrócić uwagę na to, że dotychczas nie zostały przekazane przewodniki technologiczne określające okres wykonania przeglądu OT-2 w odniesieniu do broni palnej krótkiej P99 i Glock. Ponadto dodaje, że Zespół Prawny KWP dokona analizy dyspozycji ustępu 124 pkt 5 *Instrukcji w sprawie gospodarowania uzbrojeniem i sprzętem techniczno-bojowym w Policji stanowiącym załącznik do decyzji nr 360 Komendanta Głównego Policji z dnia 6 lipca 2015 r. w sprawie gospodarowania uzbrojeniem i sprzętem techniczno-bojowym w Policji* pod kątem oceny kontekstu normy prawnej na okoliczność stwierdzenia, czy przedmiotowy okres użytkowania sprzętu nie może jednorazowo przekraczać 2.000 godz., nie zachowując przy tym dwuletniego okresu. Jednocześnie podjęta zostanie decyzja o inicjatywie w zakresie zmiany treści wskazanego punktu, który należy dostosować do czasokresów wykonania OT-2 zgodnie z przewodnikami technologicznymi poszczególnych jednostek broni”.

(dowód: akta kontroli str. 1292-1293)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Broń przydzielona policjantom pełniącym służbę w wydziałach KWP mieszczących się w Poznaniu na ul. Kochanowskiego 2a, była za zgodą naczelników wydziałów w większości przypadków (96%) przechowywana w pomieszczeniach wydziałów, a nie w miejscu zamieszkania policjantów⁴⁸. Policjanci we wnioskach o wyrażenie zgody na przechowywanie broni w pomieszczeniach ww. wydziałów, w związku z brakiem takiego obowiązku, nie wskazywali, na czym polega „brak możliwości przechowywania broni w miejscu zamieszkania” (okoliczność ta dopuszczająca taką praktykę wymieniona jest w zarządzeniu KGP nr 852 oraz w odpowiednich decyzjach Komendanta Wojewódzkiego). Według wyjaśnień naczelnika Wydziału do Walki z Cyberprzestępczością i naczelnika Wydziału do Walki z Korupcją, prawdopodobnymi przyczynami unikania przez policjantów przechowywania broni w miejscu zamieszkania, była obawa utraty broni (włamanie) i konieczność poniesienia kosztów zakupu certyfikowanego wyposażenia do przechowywania broni. W złożonych wyjaśnieniach Komendant Wojewódzki podał, że ww. stan nie był sprzeczny z obowiązującymi regulacjami w tym zakresie, ale w jego ocenie odbiegał od intencji tych norm.

(dowód: akta kontroli str. 1214-1221, 1222-1229, 1240-1288, 1289-1293)

⁴⁸ Odsetek pełniących służbę w objętych kontrolą wydziałach policjantów, których broń służbowa była przechowywana w macierzystych wydziałach wynosił: w WDS - 98%, w WTO - 98%, w WK - 95%, w Wydziale Kryminalnym - 89%, w WWK, Wydziale do walki z Korupcją, Wydziale do walki z Cyberprzestępczością i w Wydziale do walki z Przestępczością Gospodarczą - 100%.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym obszarze.

5. Reglamentacja dostępu do broni.

5.1. Prowadzenie rejestru BRONŃ.

Zasady prowadzenia rejestru BRONŃ zostały uregulowane odpowiednimi decyzjami Komendanta Głównego Policji w tej sprawie⁴⁹. Rejestr prowadzony był w ramach Krajowego Systemu Informacyjnego Policji (KSIP) i administrowany przez Biuro Łączności i Informatyki KGP.

W toku kontroli, poddano badaniu kompletność zapisów w rejestrze BRONŃ dotyczących 10 spraw wydania pozwolenia na broń, w zakresie spełniania wymogów wynikających z art. 27 ust. 2 i 2a uobia. Z porównania treści dokumentacji papierowej WPA i odpowiednich zapisów w rejestrze BRONŃ wynika, że nie zamieszczano w nim danych dotyczących: opinii o osobach i zapytań o karalność (art. 27 ust. 2 pkt 3 uobia) oraz adresu miejsca stałego pobytu (art. 27 ust. 2a pkt 4 uobia). W pozostałym zakresie, wymagane informacje zostały w rejestrze BRONŃ zamieszczone. Naczelnik WPA wyjaśnił, że rejestr BRONŃ, którego parametry i funkcje są ustalane poza KWP, nie dawał możliwości zamieszczania w nim ww. danych z uwagi na brak odpowiednich modułów/zakładek⁵⁰.

(dowód: akta kontroli str.: 267-293,1164)

5.2. Stan posiadania broni przez osoby fizyczne i podmioty.

Zgodnie z danymi WPA, wg stanu na dzień 30 czerwca 2015 r., w województwie wielkopolskim:

- 2.282 osoby posiadały 2.383 szt. broni do ochrony osobistej (1.202 szt. broni palnej bojowej, 1.177 szt. broni palnej gazowej i 4 szt. broni palnej alarmowej),
- 11.473 osoby posiadały 28.742 szt. broni myśliwskiej do celów łowieckich,
- 1.640 osoby posiadały 4.026 szt. broni do celów sportowych (2.165 szt. broni boczego zapłonu, 1.501 szt. broni centralnego zapłonu, 357 szt. broni gładkolufowej oraz 3 szt. broni palnej przystosowanej do strzelania przy pomocy prochu czarnego,
- 6 osób posiadało 16 szt. broni do celów szkoleniowych,
- spośród 4 osób dysponujących odpowiednim pozwoleniem, jedna posiadała 1 szt. broni przystosowanej do strzelania amunicją ślepą,
- 106 osób posiadało 445 szt. broni kolekcjonerskiej (22 szt. broni palnej bojowej, 6 szt. broni palnej gładkolufowej, 397 szt. broni palnej sportowej, 20 szt. broni myśliwskiej),
- 171 osób posiadało 184 szt. broni do celów pamiątkowych (16 szt. broni palnej bojowej i gazowej, 134 szt. broni palnej gładkolufowej, 13 szt. broni palnej sportowej oraz 21 szt. broni palnej myśliwskiej),
- 1 osoba posiadała 1 szt. broni do ochrony stawów przed szkodnikami,
- 90 podmiotów posiadało 1.204 szt. broni dla wewnętrznych służb ochrony oraz koncesjonowanych przedsiębiorców ochrony osób i mienia (w tym 890 szt. broni bojowej),
- 1 podmiot prowadzący strzelnicę posiadał 20 szt. broni (7 szt. broni bojowej, 3 szt. broni gładkolufowej, 10 szt. broni sportowej),

⁴⁹ Do dnia 6 listopada 2014 r. obowiązywała decyzja nr 301 KGP z dnia 22 maja 2006 r. (Dz. Urz. KGP Nr 10, poz. 57 ze zm.), natomiast od dnia 7 listopada 2014 r., decyzja Nr 460 KGP z dnia 7 listopada 2014 r. (Dz. Urz. KGP, poz. 135).

⁵⁰ W badanym okresie KWP nie dysponowała możliwością uzupełniania funkcji rejestru BRONŃ.

- 60 podmiotów realizujących ćwiczenia strzeleckie bądź kształcące w zawodzie pracownika ochrony posiadało 2.318 szt. broni (w tym: 73 szt. broni bojowej i 2.117 broni sportowej),

- 2 podmioty realizujące rekonstrukcje historyczne posiadało 91 szt. broni (w tym 90 szt. broni bojowej i 1 szt. broni przystosowanej do amunicji ślepej),

- 46 podmiotów, których pracownikom broń jest niezbędna do ochrony osobistej posiadało 199 szt. broni (w tym 189 szt. broni bojowej).

(dowód: akta kontroli str. 334-336, 339-340)

Ogółem liczba: osób fizycznych, służb i straży, stowarzyszeń oraz przedsiębiorców posiadających broń wynosiła odpowiednio: w 2014 r.: 16.003, 56, 53, 90 oraz w I półroczu 2015 r.: 15.683, 56, 53, 88.

(dowód: akta kontroli str. 325)

5.3. Wydawanie pozwoleń na broń lub świadectwa broni.

W latach 2014-2015 (I półrocze) do KWP wpłynęły łącznie 1.123 wnioski osób fizycznych i podmiotów o wydanie pozwolenia na broń bądź świadectwa broni (w tym 792 w 2014 r. i 331 w I półroczu 2015 r.). W podanym okresie Komendant Wojewódzki wydał 1.054 pozytywne decyzje (odpowiednio: 745 i 309).

(dowód: akta kontroli str. 328)

Analiza 10 decyzji odmownych wykazała, że przyczynami odmowy wydania pozwolenia na broń było: skazanie prawomocnym orzeczeniem sądu za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe – cztery przypadki (art. 15 ust. 1 pkt lit. a uobia) oraz brak okoliczności wskazujących na występowanie stałego, realnego ponadprzeciętnego zagrożenia życia lub zdrowia – cztery przypadki (art. 10 ust. 3 pkt 1 uobia) przywołane przez stronę okoliczności nie potwierdziły oczywistej potrzeby posiadania dodatkowych jednostek broni sportowej – jeden przypadek, nieprzedstawienie przez stronę orzeczenia lekarskiego i psychologicznego, o którym mowa w art. 15 ust. 3 uobia – jeden przypadek (art. 17 ust. 4 uobia). We wszystkich badanych sprawach zgromadzona dokumentacja potwierdzała zasadność wydania decyzji odmownej.

(dowód: akta kontroli str. 294-295)

Analiza siedmiu spraw dotyczących odwołań osób fizycznych od decyzji Komendanta Wojewódzkiego w sprawie odmowy wydania pozwolenia na broń wykazała, że w sześciu badanych przypadkach zaskarżone decyzje zostały utrzymane w mocy (w pięciu przypadkach decyzją Komendanta Głównego Policji i w jednym przypadku wyrokiem Naczelnego Sądu Administracyjnego). W jednej z analizowanych spraw zaskarżona decyzja odmowna została uchylona przez Komendanta Głównego Policji z uwagi na brak występowania przesłanek do negatywnego rozpatrzenia wniosku o wydanie pozwolenia na broń (wnioskodawca, wbrew ocenie organu wydającego decyzję odmowną, nie był osobą skazaną prawomocnym orzeczeniem sądu).

(dowód: akta kontroli str. 296-297)

5.4. Wydawanie decyzji w sprawie cofnięcia pozwolenia na broń oraz odbieranie broni.

W latach 2014-2015 (I półrocze) Komendant Wojewódzki wydał 2.039 decyzji w sprawie cofnięcia pozwolenia na broń osobom fizycznym i podmiotom, z czego 1.521 w 2014 r. i 518 w I półroczu 2015 r., z czego 1.510 decyzji (74%) dotyczyło broni do celów ochrony osobistej, 299 (15%) broni do celów łowieckich, a 217 (11%) broni do celów sportowych.

Z analizy decyzji cofających pozwolenie na broń wynika, że do najczęstszych przyczyn ich wydania należało stwierdzenie: naruszenia obowiązku poddania się badaniom lekarskim i psychologicznym oraz przedstawienia odpowiednich orzeczeń

w tej sprawie⁵¹ (1.303 przypadki – 64%), ustania okoliczności faktycznych, które stanowiły podstawę wydania pozwolenia na broń⁵² (364 przypadków, tj. 18%) oraz stanowienie zagrożenia dla siebie, porządku lub bezpieczeństwa publicznego⁵³ (238 przypadków, tj. 12%).

(dowód: akta kontroli str. 329)

W badanym okresie miało miejsce 76 przypadków odebrania przez Komendanta Wojewódzkiego broni osobom nią dysponującym. W 30 przypadkach (39%) związane to było z prowadzeniem postępowania karnego w oparciu o art. 178a § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks Karny⁵⁴ (prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości), a w 26 przypadkach (34%) ze względu na zły stan zdrowia, tj. na podstawie art. 19 ust. 1 pkt 1 uobia.

(dowód: akta kontroli str. 330)

5.5. Pozyskiwanie informacji dotyczących osób posiadających broń.

W okresie 2014-2015 (I półrocze) Żandarmeria Wojskowa informowała Komendanta Wojewódzkiego o zwalnianych ze służby wojskowej żołnierzach zawodowych posiadających indywidualne pozwolenie na broń wydane przez właściwego komendanta oddziału Żandarmerii Wojskowej, przekazując jednocześnie akta broni tych osób zgodnie z właściwością rzeczową i miejscową. WPA nie prowadził w badanym okresie statystyki ilościowej występowania tego typu przypadków. Nie odnotowano przypadków przekazania przez Żandarmerię Wojskową niekompletnych akt broni żołnierzy zwalnianych ze służby.

(dowód: akta kontroli str. 330)

Naczelnik WPA wyjaśnił m.in., że „informacje o zwolnieniach ze służby policjantów posiadających pozwolenie na broń do ochrony osobistej, uzyskiwane jest w ramach tzw. *opiniowania*⁵⁵. W trakcie tych czynności podejmowanych w stosunku do funkcjonariuszy Policji (i innych funkcjonariuszy wymienionych w art. 15 ust. 6 uobia) dokonuje się ustaleń w zakresie: czy nadal pełnią służbę i ewentualnej daty zwolnienia ze służby”.

(dowód: akta kontroli str. 1172)

W latach objętych kontrolą, PZŁ za pośrednictwem odpowiednich zarządów okręgowych) przekazywał na bieżąco Komendantowi Wojewódzkiemu informacje zarówno o wykluczeniu swoich członków, jak i o ich zawieszeniu w prawach i obowiązkach, a także aktualne listy swoich członków.

(dowód: akta kontroli str. 375-404)

Podstawowym źródłem pozyskiwania przez WPA informacji o zgonach osób posiadających pozwolenia na broń, była Centralna Ewidencja Ludności, co miało miejsce w ramach tzw. „opiniowania”⁵⁶ osób dysponujących takim pozwoleniem oraz w trakcie prowadzonych postępowań w sprawach o cofnięcie pozwolenia na broń.

Z wyjaśnień udzielonych przez naczelnika WPA wynika, że informacje o zgonach osób posiadających pozwolenie na broń przekazywane są m.in. przez okręgowe zarządy PZŁ oraz od członków rodzin zmarłych posiadaczy pozwoleń na broń.

(dowód: akta kontroli str. 1168, 1171)

⁵¹ Art. 18 ust. 5 pkt 2 uobia.

⁵² Art. 18 ust. 4 uobia.

⁵³ Art. 15 ust. 1 pkt 6 uobia.

⁵⁴ Dz. U. z 1997 r Nr 88, poz. 553 ze zm.

⁵⁵ Prowadzonego co 5 lat.

⁵⁶ Opiniowanie osób posiadających pozwolenie na broń, obejmuje w cyklu pięcioletnim: uzyskanie opinii z miejsca zamieszkania wydanej przez właściwego miejscowo komendanta jednostki organizacyjnej Policji, uzyskanie „oświadczenia o sposobie przechowywania broni”, uzyskanie informacji z Krajowego Rejestru Karnego, ustalenie, czy istnieją okoliczności faktyczne, które stanowiły podstawę do wydania pozwolenia na broń, uzyskanie informacji o ewentualnym zwolnieniu ze służby w Policji, sprawdzenie z Centralnej Ewidencji Ludności, zobowiązanie posiadacza pozwolenia na broń do poddania się badaniom lekarskim i przedłożenia odpowiednich orzeczeń.

5.6. Funkcjonowanie magazynu depozytowego.

W Komendzie prowadzony był magazyn depozytowy broni i amunicji dla obszaru garnizonu wielkopolskiego. W okresie objętym kontrolą do magazynu depozytowego przyjmowano: broń odebraną przez Policję w ramach zabezpieczenia prewencyjnego (ogółem 287 przypadków, w tym: 203 w 2014 r. i 84 w I półroczu 2015 r.) oraz broń zdeponowaną na wniosek posiadacza broni (ogółem 147 przypadków, w tym: 128 w 2014 r. i 63 w I półroczu 2015 r.). Prowadzenie depozytu broni i amunicji należało do zadań WPA.

(dowód: akta kontroli str. 11, 321-326)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie, stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W sześciu spośród 10 badanych przypadków postępowania w sprawach cofnięcia pozwolenia na broń zostały wszczęte po ponad ośmiu latach od dnia wystąpienia przesłanek do ich wszczęcia, tj. nieprzedłożenia do KWP w Poznaniu przez osobę posiadającą pozwolenie na broń, aktualnych orzeczeń lekarskich i psychologicznych (art. 15 ust. 4 uobia).

(dowód: akta kontroli str. 298-320)

Naczelnik WPA wyjaśnił m.in., że: „Na przełomie miesięcy maj/czerwiec 2013 r. w tut. Wydziale wyłoniona została grupa 15 funkcjonariuszy i pracowników, dla której opracowany został schemat organizacji pracy oraz określono szczegółowy podział zadań do wykonania oraz sposób monitorowania przebiegu realizacji zadania. Na potrzeby tej grupy wydzielono dodatkowe stanowiska dostępowe. Akta osób posiadających pozwolenie na broń zostały poddane aktualizacji i weryfikacji pod kątem zgodności materiałów zawartych w aktach z zasobami aplikacji „Broń i Licencje” Krajowego Systemu Informacyjnego Policji, a następnie wszczynane były postępowania w przedmiocie cofnięcia pozwolenia na posiadanie broni. W wyniku podjętych czynności od maja 2013 r. wszczętych zostało 5.549 postępowań administracyjnych zmierzających do wycofania pozwoleń na posiadanie broni gazowej (z liczby tej 72% w II połowie 2013 r.). Tylko w roku 2013 wydanych zostało 3.514 decyzji cofających uprawnienia do posiadania broni palnej gazowej do ochrony osobistej, umorzonych zostało 276 postępowań oraz wydanych zostało 589 decyzji stwierdzających wygaśnięcie decyzji z uwagi na zgon posiadacza broni. Odebrano łącznie 3.791 jednostek broni. W 530 przypadkach ujawniono utratę posiadanych jednostek broni, co skutkowało zgłoszeniem tej liczby egzemplarzy broni do Centralnego Laboratorium Kryminalistycznego. Aktualnie uprawnienia osób legitymujących się prawem do posiadania broni palnej, w tym do ochrony osobistej, weryfikowane są na bieżąco i w przypadku np. przekroczenia terminu przewidzianego na dostarczenie aktualnych orzeczeń lekarskiego i psychologicznego, niezwłocznie wszczynane jest postępowanie administracyjne w przedmiocie cofnięcia uprawnień do posiadania broni do celu ochrony osobistej. (...) nie jestem w stanie wskazać przyczyn, dlaczego w latach wcześniejszych osoby, które kierowały pracami Wydziału, nie spowodowały podjęcia działań zmierzających do wszczęcia postępowań wobec osób, które w ustawowym terminie nie dostarczyły wymaganych orzeczeń.”

(dowód: akta kontroli str. 1161-1162, 1164-1165)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

W okresie objętym kontrolą stowarzyszenia strzeleckie nie składały Komendantowi Wojewódzkiemu aktualnych wykazów członków uprawiających strzelectwo z użyciem własnej broni oraz nie powiadamiały o wykluczeniu z tych stowarzyszeń ich członków, czym naruszały przepis art. 27 ust. 5 uobia.

Odnosnie działań podejmowanych w celu wyegzekwowania realizacji tego obowiązku, naczelnik WPA podał, że „do tej pory nie podejmowano żadnych działań

związanych z niewywiązywaniem się przez stowarzyszenia strzeleckie z obowiązków wynikających z art. 27 ust. 5 uobia bowiem informacje, do których przekazywania zobowiązuje wskazany przepis mają dla organu znikomą wartość z punktu widzenia realizacji zadań wynikających z ustawy o broni i amunicji. Jak wynika z zapisu art. 10 ust. 1 i ust. 3 pkt 3 uobia, pozwolenie na broń do celów sportowych może uzyskać osoba, która oprócz udokumentowania swojego członkostwa w stowarzyszeniu o charakterze strzeleckim, wykaże się posiadaniem kwalifikacji sportowych (patent strzelecki) oraz ważnej licencji właściwego polskiego związku sportowego (PZSS). Wskazane powyżej wymogi formalne winni spełniać w sposób ciągły wszyscy posiadacze pozwoleń do celów sportowych. Zważywszy na fakt, że wielu posiadaczy takich pozwoleń przynależy do więcej niż jednego stowarzyszenia o charakterze strzeleckim, informacja o przynależności posiadacza broni do konkretnego stowarzyszenia (bądź też o wykluczeniu go z tego stowarzyszenia), jest niewystarczająca do ustalenia sytuacji prawnej tej osoby. Z tego też względu, WPA corocznie pozyskuje wykaz członków PZSS posiadających aktualne licencje zawodnicze. Informacja o legitymowaniu się przez posiadacza pozwolenia na broń sportową aktualną licencją zawodniczą, w przeciwieństwie do informacji uzyskanych na zasadzie art. 27 ust. 5 uobia, jest wystarczająca do ustalenia sytuacji prawnej takiej osoby. Licencja PZSS potwierdza bowiem przynależność osoby, której ją wydano, do stowarzyszenia o charakterze strzeleckim i posiadanie przez nią kwalifikacji sportowych. Porównanie uzyskanego wykazu osób legitymujących się ważną licencją PZSS z prowadzonym w tut. Wydziale wykazem posiadaczy pozwoleń na broń sportową, daje możliwość podjęcia czynności wyjaśniających w stosunku do właściwych osób. Niecelowe z punktu widzenia ekonomiki działań Policji wydaje się zatem gromadzenie wykazów uzyskiwanych z poszczególnych stowarzyszeń strzeleckich i ich szczegółowa analiza celem uzyskania rezultatu możliwego do osiągnięcia we wskazany wyżej, realizowany dotychczas sposób. Mając na uwadze prezentowane stanowisko organu kontrolnego na sposób realizacji zadań przez Policję w kontekście ich zgodności z ustawą o broni i amunicji, wystąpiono do stowarzyszeń strzeleckich woj. wielkopolskiego (pismo z dnia 30 lipca br.) o realizację obowiązków wynikających z art. 27 ust. 5 tejże ustawy.”

(dowód: akta kontroli str. 1169-1170)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonej nieprawidłowości, działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym obszarze.

6. Przeprowadzanie kontroli warunków przechowywania broni przez podmioty i osoby fizyczne.

Opis stanu faktycznego

W badanym okresie funkcjonariusze Komendy przeprowadzali ogółem 80 kontroli służb i straży, stowarzyszeń oraz przedsiębiorców posiadających broń (w tym specjalistycznych uzbrojonych formacji ochronnych - SUFO). W 2014 r. kontrolami objęto 45 spośród 90 przedsiębiorców (50%), natomiast w 2015 r. kontroli poddano siedem spośród 56 służb i straży (13%), dwa spośród 53 stowarzyszeń (4%) oraz 26 z 88 przedsiębiorców (30%). W latach 2014-2015 (I półrocze) funkcjonariusze Komendy dokonali odbioru 284 magazynów i pomieszczeń do przechowywania broni. Kontrole służb, straży oraz stowarzyszeń i przedsiębiorców nie wykazały nieprawidłowości dotyczących warunków przechowywania broni, natomiast stwierdzone uchybienia formalne odnosiły się do sposobu prowadzenia obowiązkowej dokumentacji.

(dowód: akta kontroli str.325-326, 1170)

Ustalone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie, stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W latach 2014–2015 (I półrocze) Komendant Wojewódzki nie kontrolował warunków przechowywania broni przez osoby fizyczne posiadające pozwolenie na broń w trybie określonym w art. 27 ust. 1 uobia.

Naczelnika WPA wyjaśnił, że w stosunku do osób posiadających pozwolenie na broń wydane w oparciu o art. 10 uobia, czynności sprawdzenia posiadania broni oraz sposobu jej przechowywania dokonuje policjant (dzielnicowy) z jednostki organizacyjnej Policji właściwej dla miejsca przechowywania broni, tożsamego najczęściej z miejscem stałego pobytu posiadacza pozwolenia. Sprawdzenie warunków posiadania broni polega na wezwaniu posiadacza broni do okazania sposobu przechowywania broni i amunicji. Czynności te są dokumentowane w „protokole okazania broni i sposobu jej przechowywania” – jeśli czynność miała miejsce w ramach prowadzonego postępowania administracyjnego. Natomiast w ramach czynności sprawdzających (gdy postępowanie się nie toczy) posiadacz broni zostaje poproszony przez organ Policji o sporządzenie oświadczenia nt. warunków i sposobu przechowywania broni i amunicji”. W 2014 r. miało miejsce 1.787 „okazań broni” oraz sposobu jej przechowywania, natomiast w 2015 r. zrealizowano 748 tego rodzaju działań. Nieprawidłowości stwierdzone w trakcie ww. „okazań” dotyczyły: braku kasety lub szafy metalowej wykorzystywanych do przechowywania broni i braku atestu ich zamków, nieprzymocowanie tych przedmiotów do podłoża oraz przechowywanie broni poza przeznaczonymi do tego obiektami.

Według wyjaśnień naczelnika WPA, w przypadku stwierdzenia w trakcie „okazań” nieprawidłowości dotyczących braku ww. wyposażenia do przechowywania broni oraz jej przechowywania poza wymienionymi przedmiotami, posiadaczowi prewencyjnie odbierano broń, a następnie wszczynano postępowanie w sprawie cofnięcia pozwolenia na broń oraz w sprawie o wykroczenie (jednostka przeprowadzająca „okazanie”).

(dowód: akta kontroli str. 325-326)

Odnosnie przyczyny prowadzenia czynności sprawdzających w zakresie warunków i sposobu przechowywania broni i amunicji podejmowanych przez Policję (KWP oraz komendy miejskie i powiatowe) w stosunku do osób fizycznych posiadających pozwolenie na broń, bez imiennego upoważnienia do kontroli, wydanego przez Komendanta Wojewódzkiego, naczelnik WPA podał, co następuje:

„Realizacja czynności sprawdzających w zakresie warunków i sposobu przechowywania broni w stosunku do 15.683 osób legitymujących się prawem do posiadania broni (stan na dzień 30 czerwca 2015 r.) wymaga zaangażowania takiej liczby funkcjonariuszy, którą nie dysponuje Wielkopolski Komendant Wojewódzki Policji. Jak wynika bowiem z brzmienia art. 268a kpa komendant wojewódzki, jako organ właściwy do dokonywania kontroli sposobu przechowywania broni nie może w trybie tego przepisu upoważniać funkcjonariuszy podległych mu jednostek (innych niż KWP) do dokonywania kontroli warunków przechowywania broni przez osoby fizyczne. Przepis ten zezwala bowiem na upoważnienie pracowników kierowanej jednostki organizacyjnej do załatwiania spraw w imieniu organu w ustalonym zakresie. Oznacza to, że komendant wojewódzki Policji może upoważnić w tym trybie wyłącznie pracowników i funkcjonariuszy komendy wojewódzkiej Policji (w praktyce funkcjonariuszy WPA). Z uwagi na powyższe zrezygnowano w przeszłości z przeprowadzania kontroli w zakresie warunków i sposobu przechowywania broni i amunicji w trybie art. 27 ust. 1 uobia. (...). Do chwili obecnej, zgodnie z zaleceniami Biura Prewencji Komendy Głównej Policji z 2009 r., czynności sprawdzające w zakresie warunków i sposobu przechowywania broni dokonywane w ramach postępowań administracyjnych realizowane są w ten sposób, że organ prowadzący postępowanie (komendant wojewódzki Policji) zwraca

się w trybie art. 52 kpa⁵⁷ do właściwego terenowego organu (komendanta powiatowego, miejskiego, komisariatu Policji) o wezwanie osoby do okazania sposobu przechowywania broni w związku z toczącym się postępowaniem. W tych przypadkach czynności sprawdzające dokumentuje się (zgodnie z art. 67 kpa) w „protokołach z okazania broni i warunków jej przechowywania” sporządzanych przez policjanta realizującego czynności. W pozostałych przypadkach, kiedy w stosunku do osób legitymujących się prawem do posiadania broni nie prowadzi się postępowań administracyjnych a podejmowane są w stosunku do nich czynności sprawdzające określone jako „opiniowanie” powyższe czynności dokumentowane są w „oświadczeniach”, które w obecności policjanta sporządzają osobiście osoby posiadające broń. Pomimo że powyższe „oświadczenia” mają charakter dobrowolny (policjant wykonujący czynności zwraca się z ustną prośbą do posiadacza broni o okazanie broni i warunków jej przechowywania oraz o sporządzenie dokumentu o nazwie „oświadczenie”), to praktyka i doświadczenie w stosowaniu tego rozwiązania wskazują, że spełnia ono potrzeby organu w zakresie ustalenia warunków i sposobu przechowywania broni i amunicji przez osoby fizyczne. Efektem powyższych rozwiązań jest zaangażowanie w przedmiotowym zakresie ok. 830 dzielnicowych z jednostek organizacyjnych Policji właściwych dla miejsca przechowywania broni, których Wielkopolski Komendant Wojewódzki Policji nie może upoważnić do kontroli w zakresie wynikającym z art. 27 uobia. W szczególności, że celem jest okresowe sprawdzenie warunków i sposobu przechowywania broni u wszystkich posiadaczy pozwoleń na broń.”

(dowód: akta kontroli str. 1167, 1170-1171)

NIK wskazuje, że kontrola, o której mowa w art. 27 ust. 1 uobia może być realizowana jedynie na podstawie upoważnienia wydanego przez komendanta wojewódzkiego Policji. Wszelkie inne formy realizacji tego zadania nie wypełniają w istocie dyspozycji tego przepisu.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonej nieprawidłowości, działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym obszarze.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁵⁸, wnosi o:

- 1) zapewnienie prowadzenia szkolenia strzeleckiego policjantów garnizonu wielkopolskiego wyłącznie na strzelnicach spełniających warunki bezpiecznego ich użytkowania i odpowiadających standardom użytkowemu przyjętym dla nich przez Komendę,
- 2) wprowadzenie do umów zawartych z zarządcami pozapolicyjnych strzelnic wykorzystywanych do szkolenia strzeleckiego funkcjonariuszy, zapisów ułatwiających egzekwowanie przez Policję wywiązywania się przez wynajmujących z obowiązków zapewnienia właściwego stanu tych obiektów,
- 3) zapewnienie prowadzenia postępowań atestacyjnych strzelnicy KMP w Koninie z uwzględnieniem sprawdzenia przez uprawnioną osobę stanu wybranych elementów strzelnicy oraz podjęcie działań w celu umożliwienia eksploatacji znajdującego się w tym obiekcie pomieszczenia do czyszczenia broni,
- 4) wyegzekwowanie od naczelników wydziałów Komendy, obowiązku prowadzenia ksiąg nadzoru nad bronią palną,

⁵⁷ Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks Postępowania Administracyjnego (Dz. U. z 2013 r., poz. 267 ze zm.).

⁵⁸ Dz. U. z 2015 r., poz. 1096.

- 5) zapewnienie przechowywania broni przez policjantów KWP wyłącznie na zasadach określonych odpowiednimi decyzjami Komendanta,
- 6) podjęcie działań w celu zapewnienia porównywania zgodności własnej ewidencji uzbrojenia jednostek organizacyjnych Policji z ewidencją Komendy z właściwą częstotliwością,
- 7) zapewnienie wywiązywania się przez policjantów z obowiązku dokonywania przeglądów technicznych przydzielonej broni (OT-2),
- 8) przeprowadzanie kontroli warunków przechowywania broni przez osoby fizyczne na zasadach określonych w art. 27 ust. 1 uobia.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Poznaniu.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Poznań, dnia września 2015 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu

Kontroler:
Maciej Sterczała
główny specjalista kontroli państwowej

Dyrektor
z up. Grzegorz Malesiński
Wicedyrektor

.....
podpis

.....
podpis